

Lai atbalstu saņemtu daudz jaunuzņēmumu

Grozījumiem vajadzētu padarīt Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu jaunuzņēmumiem izdevīgāku,» uzskata *TechChill* vadītāja Kristīne Korņilova.

8. lpp.

Lai atbalstu saņemt

Sakārto Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu, tor

VIEDVALSTS

**Dace Skreija, Delfi.
lv, speciāli Dienai**

JAUNUZŅĒMUMU darbības atbalsta likums stājas spēkā pagājušā gada 1. janvārī, viens no likuma mērķiem bija definēt jaunuzņēmumu kustības dalībniekus un to, kā jaunuzņēmumi varētu saņemt valsts un Eiropas Savienības (ES) fondu atbalstu, lai attīstītu savu biznesu.

Lai arī sabiedrisko attiecību nolūkā tika uzsvērts, cik tas ir svarīgi, ka Latvijā izveidots šāds likums, turklāt pirmajā no Baltijas valstīm, tomēr galu galā likums nesaņiedza savu mērķi, jo finansējumu spēja saņemt tikai viens jaunuzņēmums – interneta mārketinga analīzes uzņēmums *Dripit*. Protams, svarīgākais, kas piesaista jaunuzņēmumus, ir nodokļu atlaides darbaspēkam, jo uzņēmumos, kuru pamatdarbība ir programmēšana, tās var veidot ievērojamu daļu no visām izmaksām.

Daļu vainas uzņēmās arī paši likuma izstrādātāji jaunuzņēmumu kustības pusē, jo sākotnēji netika izprastas dažas lietas un tas, kā tās reāli strādās. Tomēr, ja likuma izstrāde nebūtu iniciēta, nebūtu arī tagad ko labot un uzlabot. Uzņēmuma *Dripit* vadītājs Ernests Stāls teic, ka, protams, nav priecīgs, ka viņa uzņēmums ir vienīgais, kas saņēma atbalstu. Likums izveidots, ņemot vērā Latvijas iedzīvotāju spēju ieraudzīt shēmas potenciālu katrā niekā, ironizē biznesa vides pārstāvis, norādot, ka likuma iepriekšējā redakcija bija tāda, kurā ir viens siets aiz otra, lai samazinātu krāpniecību risku. Rezultātā cauri visiem sietiem izkrita tikai viens jaunuzņēmums. Saprrotot, ka ir nepieciešamas izmaiņas, tika iniciēti grozījumi likumā, kas arī stājās spēkā šā gada maijā.

Jaunuzņēmumu konferences *TechChill* vadītāja Kristīne Koriņilova vērtē, ka šie grozījumi ir milzīgs solis preti Latvijas jaunuzņēmumiem. Jaunuzņēmumiem agrīnā stadijā gandrīz vienīgās izmaksas ir darbinieku atalgojums, tādēļ, ja ir iespēja saņemt valsts atbalstu nodokļu atvieglojumu formā, tas sniedz iespēju uzņēmumiem vai nu izdzīvot ilgāk, vai uzturēt lielāku komandu, tādējādi attīstoties straujāk.

Arī akceleratori un eņģeļi
Grozījumi Jaunuzņēmumu

▲ «GROZĪJUMIEM vajadzētu padarīt Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu jaunuzņēmumiem definēts gan kas ir investīcija jaunuzņēmumā, gan kas ir investors,» uzskata *TechChill* vadītāja Kristīne Koriņilova

**Reāla virzība
sāksies tikai
2019. gadā, jo
šobrīd Latvijā
riskā kapitāla
fondi snaūž.
Jānis Skutelis**

darbības atbalsta likumā, bez šaubām, ir solis pareizajā virzienā, jo tie tuvinā tiesisko regulējumu vispārpieņemtai nozares praksei, norāda biznesa vides eksperti. Piemēram, paplašinot riskā kapitāla investora jēdziena izpratni, lai papildus aptvertu gan akcelerācijas programmas, gan biznesa eņģelus, gan agrīnās stadijas riska ieguldījuma jēdziena izpratni, lai līdztekus klasiskam ieguldījumam pamatkapitālā par tādu atzītu arī tādu ieguldījumu pamatkapitālā, kurā tiek

izmantots daļu uzcenojums vai konvertējama aizdevums.

Vienlaikus *Sorainen* zvērē nāts advokāts Jānis Bite atzīst, ka arī šis uzlabotais regulējums pēc savas juridiskās būtības joprojām ir diezgan statisks, vairākos jautājumos priekšroku dodot šauram kritēriju uzskaitījumam, un tam, iespējams, pietrūkst jaunuzņēmumu nozarei raksturīgās dinamikas. Pēc raibās pieredzes ar mikrouzņēmuma nodokli ir saprotama likumdevēja vēlme izvairīties no jaunuzņēmumu regulējuma izmantošanas tādiem nolūkiem, kam tas netiek paredzēts, tomēr šāda pieeja tiesiskā regulējuma izstrādē rada risku, ka izveidotais regulējums ātri noveco, vairs neatbilstot nozares vajadzībām.

Plašāks loks

Grozījumi padarījuši Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā paredzētās atbalsta programmas pieejamas plašākam jaunuzņēmumu lokam, tāpēc pozitīva ietekme uz nozari noteikti ir sagaidā-

ma. «Cik liela šī pozitīvā ietekme būs, to pašlaik ir grūti prognozēt, jo ekonomiskā aktivitāte ir atkarīga ne tikai no atbalsta programmām. Svarīga ir visa komercdarbības vide un tās pievilcība, salīdzinot ar kaimiņvalstīm,» skaidro J. Bite. Nav noslēpums, ka arī šajā jomā nepieciešami būtiski uzlabojumi.

Ņemot vērā paplašināto kvalificētā investora definīciju (pirms grozījumiem – tikai riskā kapitāla investori, tagad vēl papildus kvalificēsies akceleratori un biznesa eņģeļi), Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) jaunuzņēmumu eksperte Olga Barretu-Gonsālvisa cer, ka šogad pieteikumus varēs iesniegt desmitiem jaunuzņēmumu, tie varētu būt ap 30–40 jaunuzņēmumiem. «Ļoti ceru redzēt veselu pieteicēju vilni! Tiklīdz visas procedūras būs sakārtotas un saskaņotas, LIAA būs gatava aktīvi konsultēt visus jaunuzņēmumus par pieteikuma procesu un visiem saistītajiem jautājumiem,» iedrošina O. Barretu-Gonsālvisa.

Ari K. Koriņilova spriež, ka

daudz jaunuzņēmumu

nēr normatīvajā regulējumā joprojām atrodama vieta uzlabojumiem

n izdevīgāku. Atšķirībā no iepriekšējās likuma versijas ir skaidrāk tīne Korņilova.

FOTO - AIVARS LIEPINS, DIENAS MEDIJI

jaunuzņēmumi varēs pieprasīt atbalstu jau tuvāko pāris mēnešu laikā, un līdz gada beigām varētu redzēt pirmos 30 atbalsta saņēmējus. Protams, pasaules mēroga šis skaits nav ievērojams, bet cerams, ka atbalsta pretendenti aktivitāte rosinās turpināt likumprojekta attīstību. Skarbāks skats uz notiekošajiem procesiem ir fonda FlyCap partnerim Jānim Skutelim, kas jau pie likuma pirmās versijas izveides norādīja, ka atbalstu, iespējams, nesapēms neviens jaunuzņēmums, un galu galā izrādījās, ka tas ir ļoti tuvu patiesībai. Reāla virzība sāksies tikai 2019. gadā, jo šobrīd Latvijā riska kapitāla fondi snauž, uzskata Jānis Skutelis.

Darbinš vēl priekšā

Jaunuzņēmumu nozarei gan Latvijā, gan citur pasaulē ļoti raksturīgs ir tas, ka tā ir izteikti dinamiska nozare, kas izdzīvo un attīstās, galvenokārt pateicoties inovācijām. Tas nozīmē, ka regulāri uzlabojumi tiesiskajā regulējumā faktiski ir neizbēgami – lai regulējums pēc iespējas vairāk

atbilstu nozares vajadzībām. J. Bite min piemēru, ka atbilstoši esošajam regulējumam par agrinās stadijas riska ieguldījumu nav atzīstamas investīcijas jaunuzņēmumā, kas tiek īstenotas, izmantojot puļa finansējumu, lai arī starptautiski tas ir populārs finansējuma veids. Arī šādi finansētiem jaunuzņēmumiem, domājams, būtu jābūt iespējai pretendēt uz atbalsta programmām.

Lai arī šie veikti Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma grozījumi ir balstīti

Par nozari

● Saskaņā ar Latvijas jaunuzņēmumu asociācijas Startin.lv datiem šobrīd Latvijā darbojas aptuveni **320 jaunuzņēmumu**, kas spējuši piesaistīt investīcijas vairāk nekā 210 miljoni eiro apjomā.

● «Jaunuzņēmumu nozare Latvijā ir samērā jauna. Vide, kurā veidojas un attīstās jaunuzņēmumi, ir ļoti **strauji mainīga**, un mums kā politikas veidotājam arī ir jābūt elastīgiem un atvērtiem pārmaiņām,» uzskata Ministru prezidenta biedrs, ekonomikas ministrs Arvils Ašeradens.

Avots: Ekonomikas ministrija

uz tirgus vajadzībām, pilnībā tās jaunuzņēmumu vides pārstāvjus vēl neapmierina. Te jāpiemin tas, ka ir tādi jaunuzņēmumi, kuri ir piedalījušies ārvalstu akcelerācijas programmās, dibinājuši ārvalstīs uzņēmumu, kas bieži vien ir akcelerācijas nosacījums, un attiecīgi saņēmuši tur ieguldījumu, kaut gan saimnieciskā darbība notiek galvenokārt Latvijā. K. Korņilova teic, ka Latvijā ir daudz šādu jaunuzņēmumu, jo starptautiski investori bieži vien ir gatavi ieguldīt uzņēmumā tikai tad, ja tā centrālais birojs ir bāzēts valstī, kurās likumus tie jau pārzina.

«Šobrīd šāda veida ieguldījumi ne Latvijā uzņēmumā nevar kvalificēties atbilstoši likumam, tāpēc šo jautājumu gribētos atkārtoti izpētīt un mēģināt atrast risinājumu,» uzsver O. Barretu-Gonsālvisu, vienlaikus atzīstot, ka, lai arī likuma grozījumi neatrisina 100% visas esošās grūtības, tas ir milzīgs solis uz vēlamo situāciju.

Divas definīcijas

Ir vērts salīdzināt divas riska kapitāla investoru definīcijas

Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma sākotnējā un tagadējā versijā.

Sākotnējā versija bija šāda: «Kvalificēts riska kapitāla investors ir persona vai lietu kopība (turpmāk – investors), kas reģistrēta kā alternatīvo ieguldījumu fonds Latvijā atbilstoši Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likumam vai citā valstī atbilstoši līdzvērtīgam normatīvajam regulējumam par alternatīvo ieguldījumu fondu reģistrāciju un pēdējo triju gadu laikā veikusi agrinās stadijas riska kapitāla ieguldījumu vismaz trijās komercsabiedrībās un vismaz 30 000 eiro apmērā katrā, bet ne vairāk par 200 000 eiro katrā, investora līdzdalībai nepārsniedzot 20% no komercsabiedrības pamatkapitāla.

Tagadējā versija ir daudz plašāka. «Kvalificēts riska kapitāla investors (turpmāk – investors) ir persona vai lietu kopība, kas atbilst vienam no šādiem nosacījumiem. Pirmais nosacījums – persona vai lietu kopība, kas reģistrēta kā alternatīvo ieguldījumu fonds vai fonda pārvaldnieks Latvijā atbilstoši Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likumam vai citā valstī atbilstoši līdzvērtīgam normatīvajam regulējumam par alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku reģistrāciju un licencēšanu un pēdējo triju gadu laikā no investora pieteikuma iesniegšanas dienas veikusi tieši vai, ja investors ir fonda pārvaldnieks, ar tā pārvaldītā fonda starpniecību agrinās stadijas riska kapitāla ieguldījumu vismaz trijās kapitālsabiedrībās un vismaz 30 000 eiro apmērā katrā, investora līdzdalībai nepārsniedzot 30% no kapitālsabiedrības pamatkapitāla.

Otrais nosacījums – juridiskā persona, kas pēdējo triju gadu laikā no investora pieteikuma iesniegšanas dienas īstenojusi vismaz triju tā-

du īstermiņa (ne vairāk kā 12 mēneši) pasākumu un darbību kopumu, kura ietvaros nodrošinātas lietpratēju konsultācijas pircēju, piegādātāju, partneru un investoru piesaistīšanai ar mērķi izstrādāt, izpētīt, novērtēt, apstiprināt un attīstīt produktu vai pakalpojumu, vai biznesa darbības modeli, veicināt ieviešanu tirgū (akcelerācijas programma), un veikusi agrinās stadijas riska kapitāla ieguldījumu vismaz 10 kapitālsabiedrībās un vismaz 15 000 eiro apmērā katrā, investora līdzdalībai nepārsniedzot 15% no kapitālsabiedrības pamatkapitāla.

Trešais nosacījums – fiziskā persona, kas ieguvusi komercdarbības pieredzi un no tai piederošiem finanšu līdzekļiem pēdējo piecu gadu laikā no investora pieteikuma iesniegšanas dienas veikusi agrinās stadijas riska kapitāla ieguldījumu vismaz di-

vās kapitālsabiedrībās – ja tā nav ar šīm kapitālsabiedrībām saistīta persona. Komerclikuma 184.1 panta izpratnē – vismaz 15 000 eiro apmērā katrā, bet kopumā ne mazāk kā 60 000 eiro, investora līdzdalībai nepārsniedzot 30% no kapitālsabiedrības pamatkapitāla.

Ceturtais nosacījums – juridiskā persona, no kuras kapitāla daļām vairāk nekā 50% ir tādu personu turējumā, no kurām katra pēdējo piecu gadu laikā no investora pieteikuma iesniegšanas dienas veikusi agrinās stadijas riska kapitāla ieguldījumu vismaz divās kapitālsabiedrībās – ja tā nav ar šīm kapitālsabiedrībām saistīta persona. Komerclikuma 184.1 panta izpratnē – vismaz 15 000 eiro apmērā katrā, bet kopumā ne mazāk kā 60 000 eiro, investora līdzdalībai nepārsniedzot 30% no kapitālsabiedrības pamatkapitāla. ●